

RAAD EUROPESE AANGELEGENHEDEN (REA)

Aan de Minister  
Aan de Staatssecretaris

Directie Europese en  
Internationale Zaken

Auteur

10.2.e

@minezk.nl

Datum

2 april 2020

Kenmerk

DEIZ / 20094876

# nota

Raad Europese Aangelegenheden van 7 april 2020

Kopie aan

10.2.e

Parafenroute

10.2.e

10.2.e

DEIZ

10.2.e

AEP

10.2.e

10.2.e

BBR

10.2.e

Bijlage(n)

Op dinsdag 7 april 2020 vindt van 11.00-11.30 uur de Raad Europese Aangelegenheden (REA) plaats in de Trêveszaal bij AZ. De REA is per videoconferentie voorbereid in de Hoogambtelijke Commissie EU (HCEU) van vrijdag 3 april 2020.

De agenda van de REA luidt:

1. Inzet Eurogroep 7 april en nog te plannen videoconferentie leden Europese Raad, met nadruk op financieel-economische dossiers.
2. W.v.t.t.k.

**1. Inzet Eurogroep 7 april en nog te plannen videoconferentie leden Europese Raad, met nadruk op financieel-economische dossiers**

**Advies**

- U kunt instemmen met de Nederlandse inzet in onderliggende REA-notie. Deze inzet wordt gesteund door ambtelijk AZ, FIN en BZ.
- Graag wijzen wij u op de verschillende voorstellen waarover nu in Eurogroep-verband wordt onderhandeld, aangezien deze soms onconventionele elementen bevatten (zoals leningen voor het tijdelijk mitigeren van werkloosheidsrisico's in verband met COVID-19).
  - Deze voorstellen worden in de toelichting hieronder en in de onderliggende REA-notitie toegelicht.
  - Wij steunen de Nederlandse inzet op deze voorstellen in de onderliggende REA-notitie.
  - Wel zouden de Nederlandse onderhandelingsinspanningen wat meer gericht mogen zijn op het vinden van een compromispakket.
  - Daarnaast is het belangrijk dat de voorgestelde maatregelen zo veel mogelijk van tijdelijke aard zijn.

Ontvangen BBR

- U kunt vragen waar mogelijk flexibiliteit te tonen en mogelijke uitruilen te verkennen om tot een acceptabel compromispakket te komen.
  - 10.2.a
- Buiten reikwijdte
- Verder is het van belang ervoor te zorgen dat het herstel en eventuele herstelmaatregelen ondersteunend zijn aan de grote uitdagingen op EU-niveau, zoals de klimaat en digitale transities.

### Toelichting

In lijn met de conclusies van de leden van de Europese Raad van 26 maart zal de Eurogroep op 7 april een pakket aan mogelijke Europese maatregelen voorbereiden voor de leden van de Europese Raad, ten aanzien van COVID-19. Momenteel worden onderstaande voorstellen besproken. Deze voorstellen zijn tevens samengevat in de tabel die bij de REA-stukken is meegestuurd ("Overview of EU/EMU instruments w.r.t economic consequences COVID-19").

Mogelijke bouwstenen van een landingszone zijn: EIB garanties; EU Financial Assistance (SURE); de maatregelen binnen het huidige MFK; een ESM-kredietlijn, maar dan met maximale conditionaliteit. Dit laatste is ook waar de Nederlandse inzet met name op gericht zal zijn.

Het is momenteel nog onduidelijk of de Eurogroep het eens zal worden over een pakket maatregelen. Mogelijk wordt alleen voortgangsrapport naar de Europese Raad gezonden.

- **EIB garanties:** de EIB-groep stelt een pan-Europees garantiefonds voor van 25 miljard euro waarmee minimaal 200 miljard euro aan financiering voor het Europese mkb beschikbaar moet komen. Dit zou ook voor Nederlandse partijen interessant kunnen zijn. Nederland apprecieert het voorstel positief en in de EU is hier ook brede steun voor.
- **Europees Stabiliteits Mechanisme (ESM)/Enhanced Conditioned Credit Line:** momenteel wordt gewerkt aan een preventieve kredietlijn die voor alle lidstaten te gebruiken is, waarbij het grootste openstaande punt de

conditionaliteit is. ESM en groot aantal lidstaten wil geen of beperkte voorwaarden. Nederland hecht aan serieuze beleidsconditionaliteit (concrete afspraken over aan te passen of in te voeren financieel-economisch beleid), eventueel in twee fases waarbij de macro-economische conditionaliteit pas na de directe gezondheidscrisis van kracht wordt. 10.2.a

Andere openstaande punten zijn de renteopslag, de looptijden en de voorafgaande schuldanalyse. Een eerder voorstel voor een nieuw ESM instrument (rapid liquidity instrument) is geen onderdeel meer van het pakket.

- **EU Financial Assistance (SURE):** De Commissie heeft 2 april een voorstel gedaan voor een nieuw instrument bedoeld voor financiële steun middels leningen (max. 100 miljard euro) aan EU-lidstaten voor het opvangen van gestegen publieke uitgaven aan werktijdverkorting en vergelijkbare maatregelen voor zelfstandigen, als gevolg van COVID-19. Het gaat dus om het mitigeren van tijdelijke werkloosheidsrisico's in verband met COVID-19. Dit instrument wordt gefinancierd door uitgifte van EU-obligaties op basis van 25 miljard euro aan garanties van EU lidstaten. Nederland vindt de rechtsbasis (artikel 122.2 VWEU) passend voor dit instrument. Het voorstel kan door de buitenwereld worden gezien als eurobonds. Nederland ziet in het voorstel echter geen eurobonds omdat er niet op structurele basis tekorten en schulden van lidstaten worden gegarandeerd. Nederland wil wel een bredere focus dan werkloosheid om te voorkomen dat het een opmaat wordt richting een structureel EU-ww voorstel later dit jaar of voor een stabilisatiefunctie in de Eurozone. Daarnaast ziet Nederland graag een einddatum voor het instrument (het voorstel kan nu ieder jaar verlengd worden door de Commissie). Nederland staat op beide punten relatief geïsoleerd (DUI en FRA steunen het voorstel).
- **COVID-19 Emergency Fund:** Nederland heeft zelf een voorstel gedaan voor een fonds/faciliteit buiten het MFK van 10-20 miljard euro voor tijdelijke en directe noodhulp aan lidstaten en regio's, specifiek voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie. Bilaterale bijdragen zouden vrijwillig zijn en Nederland zou niet zelf gebruik hoeven te maken van het fonds. Nederland ziet dit instrument als substituut voor andere voorstellen (*of of*), maar het risico is dat andere lidstaten het zien als complementair (*en en*). EZK betwijfelt de toegevoegde waarde van dit in omvang beperkte instrument ten opzichte van wat beschikbaar is vanuit de ECB (750 miljard) en eventueel het ESM (410 miljard). Het Nederlandse voorstel is tot nu toe lauw ontvangen.
- **COVID-19 respons fonds voor economisch herstel:** FRA heeft een voorstel gelanceerd voor een fonds om EU-landen te helpen bij het economische herstel, gefinancierd met gemeenschappelijke schulduitgifte. Het zal uitkeren aan landen op basis van de mate van economische schade door COVID-19 met als doelen duurzame verbetering van de

gezondheidszorgstelsels, de Europese industriestrategie (m.n. waardeketens) en de Green Deal. Terugbetalingen vinden plaats via een solidariteitsbelasting (zou een nieuw eigen middel onder het MFK moeten worden) of uit EU-begroting en zal dus leiden tot transfers. Nederland is geen voorstander van gemeenschappelijke schulduitgifte gedekt met nieuwe eigen middelen. Door de terugbetaling met eigen middelen van alle lidstaten verschilt dit voorstel cruciaal van het SURE-voorstel van de Commissie, waarbij de landen die gebruik maken van de middelen zelf verantwoordelijk zijn voor terugbetaling. Verder vindt Nederland gemeenschappelijke schuld voor het financieren van 'economisch herstel' onverstandig. Het instrument loopt daarmee te veel vooruit op de lange termijn, waar nog veel onduidelijk is. De uitgaven zullen moeilijk te onderscheiden zijn van reguliere uitgaven of uitgaven die bestaande uitdagingen adresseren, zoals klimaat en digitale transformatie. Waar het SURE-voorstel van de Commissie gericht is op acute problematiek door buitengewone omstandigheden is bij het Franse voorstel een veel groter risico op financiering van de reguliere uitgaven van lidstaten.

- **Voorstellen binnen het huidige MFK:** De Commissie heeft op 2 april een aantal voorstellen gepresenteerd in het kader van het huidige MFK:
  - *Coronavirus Response Investment Initiative+*:
    - volledige flexibiliteit voor lidstaten voor het resterende deel van de cohesie-enveloppen onder huidig MFK. Onder meer: (1) onbeperkt schuiven tussen fondsen, (2) tussen regio's, (3) met een EU cofinanciering van 100% voor het komende jaar, (4) zonder thematische concentratieverplichtingen en (5) met uitzonderingen op de staatssteunregels. Ook worden de administratieve lasten verder beperkt. Inzet van het CRII is vrijwillig. Nederland zou 25 miljoen euro ontvangen.
    - versnelde financiering voor steun aan boeren en plattelandontwikkeling;
    - speciale COVID-19 maatregelen voor het Visserijfonds.
  - *Emergency Support Instrument (ESI)*:

De Commissie wil via ESI binnen het MFK 3 miljard euro flexibel inzetten voor de bestrijding van COVID-19 voor een periode van 2 jaar. Het gaat om zaken als het opzetten van veldhospitals, aanschaf van medische voorraad en het transport van medisch materieel en patiënten over de grens. Er zijn geen landen-enveloppen; de Commissie verdeelt de middelen op basis van de ernst van de situatie.

Financiering hiervan vindt plaats door inzet van de speciale instrumenten op de EU-begroting (2 miljard Global Margin for Commitments (GMC), 0,7 miljard Contingency Margin en 0,3 miljard Flexibiliteitsinstrument). Daarnaast vraagt de Europese Commissie lidstaten om 3 miljard euro extra bij te dragen aan het ESI via bilaterale bijdragen. Nederland is voorstander van de inzet van de ruimte voor onvoorziene omstandigheden binnen de EU-begroting voor COVID-19. Nederland is bereid om een additionele bilaterale bijdrage te overwegen om meer solidariteit te tonen.
- Verder heeft de Commissie aangegeven aan een herziening van haar voorstel voor het nieuwe MFK te werken.